

Activitats I i 8

INTRODUCCIÓ

Aquesta activitat consisteix en la realització d'un informe en grup sobre un d'aquests temes:

- *Catàstrofes naturals i assistència sanitària*
- *Immigració i salut*
- *Les organitzacions no governamentals (ONG)*
- *La qualitat de la informació sobre medicina per al ciutadà en la Web*

Els objectius són:

1. Aprendre a treballar de forma col·laborativa en grup: Planificar, recollir informació, analitzar-la, redactar i presentar els resultats.
2. Conèixer i utilitzar eines de la Xarxa per a buscar informació, per a l'elaboració del treball i per a la presentació del mateix
3. Completar els continguts que s'expliquen durant el curs amb temes molt actuals i coneixements que son fonamentals per als professionals de salut

FASES

Activitats	Inici	Final	On?
Formació de grups (de 5 membres)	13/17 Febrer	28 Febrer	Fòrum
Acords de grup	1 Març	8 Març	Presencial o virtual
Elecció del tema		15 Març	Presencial o virtual
Comunicar al prof. el tema del treball		22-23 Març	Correu electrònic
Desenvolupament i elaboració del treball	15 Març	2 Maig	
Presentació del treball a la galeria de treballs	2 Maig	8 Maig	Aula virtual
Avaluació del treball d'altres grups	8 Maig	15 Maig	Aula virtual
Avaluació del treball propi i de la forma de funcionament		25 Maig	Aula virtual

FORMACIÓ DE GRUPS

Els grups es formaran pels criteris que els estudiants valorin com més oportuns. Han de tenir 5 membres. Els alumnes que no formin grup seran ubicats pel professor.

La formació de grups es podrà fer a través del Fòrum de l'aula virtual o de forma presencial. Quan estiguin constituïts, un dels membres enviarà un mail al professor amb els noms dels que componen el grup.

ACORDS DE GRUP

Com a proposta de funcionament grupal, els primers objectius que ens hem marcat en el marc de' aquesta activitatla són els següents:

- 1) Consensuar amb l'equip el **nom del grup**
- 2) Crear una **planificació grupal**.
- 3) Elaborar els **Acords d'Intencions per al funcionament grupal**.

Per orientar la vostra feina, oferim en aquest document les pautes a considerar:

1. Nom del grup

Cal triar un nom de grup. Els que encara no el teniu, proposeu als vostres companys les vostres idees, i quan tingueu algunes propostes, decidiu entre tots el que més us agradi.

2. Taula de Planificació grupal

La **Planificació grupal** del projecte virtual ha de ser, per sobre de tot, **viable i realista**. Es tracta d'un **compromís** que preneu amb el grup a partir del consens, i per tant cal que des d'un bon principi pugueu preveure possibles factors que influeixin en la vostra dinàmica grupal (impossibilitat de connectar-vos temporalment per motius diversos com vacances, que no pugueu reunir-vos, períodes de sobrecàrrega de treball, dedicació a altres matèries, etc.), per tal de determinar:

a) El **temps o període que dedicareu com a grup a aquesta Activitat** que treballareu en grup (A. 1-8), planificant:

—El calendari que dedicareu a la lectura de cada un dels materials, treball o anàlisi.

—La descripció de les activitats i la ditribució per persones d'aquest treball si escau.

—Període de reflexió i treball individual tot comunicant i consensuant amb els companys la feina que s'està fent

—Elaboració de propostes i idees en el marc de la reflexió en equip: intercanvi d'informació, resolució de problemes i dubtes, objectius a assolir, etc. (Penseu que és essencial que quan feu aquest intercanvi d'informació exposeu sempre raonadament per què esteu o no d'acord amb l'opinió dels companys per tal d'aconseguir un autèntic treball col·laboratiu de construcció de coneixement. Cal que sigueu crítics i constructius respecte de les aportacions dels companys, participant tots activament en l'elaboració, comprensió i modificació d'idees).

—Presca de decisions de manera asíncrona y síncrona (recordeu que és molt convenient que aquest període no sigui massa llarg, no convé que sigui superior als 3 dies per arribar al consens sobre el tema que s'estigui tractant)

—Elaboració del treball final (tenint en compte les eines i coneixement dels programes que us caldrà utilitzar, i els criteris de valoració que s'estableixen en l'enunciat de l'activitat

—Lliurament de l'activitat

- b) Incloure altres aspectes que millorin el funcionament i cohesió de grup: dinàmiques, rutines, encontres presencials, etc.
- c) El format en què realitzareu la planificació i el seguiment de la mateixa. Quines eines utilitzareu i quins mecanismes de seguiment de la planificació establiu.

3. Acords inicials

Els **Acord Inicials** són fonamentals per a determinar les pautes o normes del funcionament intern del vostre grup de treball al llarg de tot el semestre. Si des d'un principi s'estableixen els criteris de funcionament intern, més dinàmica, fluïda i eficaç serà la comunicació i més productiu el treball que realitzeu, ja que tots els membres de l'equip sabran a què atènyer-se i el grau de compromís que han adquirit i han de complir.

Cal que aquest acord contempli les diferents vessants del treball en grup:

Estratègies d'organització del grup:

- Freqüència de connexió** de forma presencial o virtual
- Definició de **rols**, rotació dels mateixos si escau, i establiment de les tasques a dur a terme per part de cada un d'ells.
- Repartiment** de la feina o activitats en funció de la disponibilitat o rol de cada membre de l'equip, habilitats, preferències, interessos, etc. Cal que aquest repartiment sigui al més equilibrat i just possible
- Establir la **llengua** de treball i el programari comú per a la realització de les tasques.
- Establir la funció dels **canals de comunicació**
- Com garantir una **comunicació clara i lliure**, realitzant **valoracions continuades** del procés de treball que es va realitzant.
- Establir un sistema de **revisió** final de l'activitat i correcció per a relligar el treball final i lliurament. Vetllar per l'objectiu final del projecte, essent oberts a modificacions però amb l'interès de concretar quelcom pràctic i abastable.
- Fixar el **marge de dies per respondre** a una qüestió o aportar opinions sobre un tema i concretar les mesures a prendre quan algun membre de l'equip no ha respòs en aquest període establert.
- Com aconseguir que la totalitat dels membres **tinguin present la totalitat del projecte a treballar**: com es fomentarà el coneixement del que cada membre està fent i com ho està portant.
- Establir el **marge de temps per arribar al consens** o acord
- Establir quan, com i per què fer una **revisió dels Acords Inicials** per adaptar-los a les noves circumstàncies individuals o grupals que es puguin produir al llarg del quadrimestre.
- Establir **alternatives** a la comunicació si la dels canals habituals no funcionés.

Després de prendre acords, el portaveu del grup enviarà un mail al professor amb la següent informació:

- Nom definitiu del grup
- Nom del portaveu
- Noms de la resta de membres
- Tema del treball triat
- Un resum de com s'organitzaran
- Les eines que utilitzaran
- La informació que creguin convenient

(Per favor, no més d'un full)

EINES RECOMANADES

Totes les eines que s'esmenten pertanyen al que s'anomena Web 2.0. Totes són d'ús senzill i gratuïtes.

A) Per al treball

Wikispaces (<<http://www.wikispaces.com/>>)

Es tracta d'una Wiki que els usuaris poden adaptar. És molt senzill d'utilitzar. Permet el treball col.laboratiu i també la comunicació entre els membres del grup.

Es registra un estudiant del grup. Habilita el seu espai i després convida a la resta de companys a unir-se. Un cop acceptada la invitació ja poden editar totes les pàgines i treballar de forma conjunta.

La Wiki permet organitzar la informació i comunicar-se. Porta també un control de les modificacions. El procediment per inserir i manipular informació és igual que el de qualsevol aplicació d'ofimàtica. Permet inserir text, imatges i vídeos, així com enllaços.

Google Sites (<<http://sites.google.com/?hl=es>>)

Es tracta d'un sistema gratuït d'elaboració de *Web sites*, de Google. Només és necessari tenir un compte de correu Gmail.

Permet triar plantilles, encara que recomano que seleccioneu la d'elaboració d'una wiki, ja que s'adapta bé a la nostra activitat. Un estudiant habilita un espai i després convida a la resta de companys a compartir-ho. Després s'edita i es va adaptant al treball del grup.

Google Docs (<http://www.google.com/google-d-s/hpp/hpp_es.html>)

Es tracta d'una aplicació de ofimàtica per al treball col.laboratiu: té un editor de textos tipus word, un full de càlcul, així com una aplicació senzilla per a presentacions. Els documents es guarden en el 'núvol' i el seu funcionament és extraordinàriament senzill. Fins i tot poden treballar diverses persones alhora des de llocs diferents.

Per utilitzar-lo cal tenir també un compte de correu Gmail.

B) Per a la presentació

L'avantatge d'utilitzar *Wikispaces* o *Google Sites* és que la presentació es pot fer des del mateix lloc. Un cop elaborat el treball, s'ordena en apartats o capítols, es corregeix, s'unifica el format, etc. i serveix de presentació.

També es pot presentar el treball a través de espais Web en els que es puja el document final en format pdf i es converteix de forma automàtica en un format molt atractiu perquè qualsevol pugui consultar-ho i llegir-ho en la web. Un exemple és *Issuu* (<<http://issuu.com/>>), que el converteix en un *Page-flip*.

També hi ha altres possibilitats del mateix estil que els estudiants puguin conèixer i utilitzar.

C) Altres eines

Finalment, a la Xarxa hi ha multitud d'eines que serveixen per fer coses concretes que després podem incorporar al nostre treball, o que serveixen per comunicar-se.

Les eines de comunicació són les més conegudes: Xarxes socials, *Google Talk*, *Messenger*, etc. Després hi ha altres que ens poden ser útils, com les que s'utilitzen per fer mapes conceptuals, mentals i esquemes. Són gratuïtes i també permeten el treball en grup des de qualsevol lloc on hi hagi connexió a la Xarxa. Per exemple:

Mindmeister (<<http://www.mindmeister.com/es>>), *bubbl.us* / (<<https://bubbl.us/>>), *think-app* (<http://think-app.appspot.com/>), etc.

D) Cercadors d'informació a la Web

Google no és l'únic cercador que hi ha a la web. Per als treballs de tipus acadèmic és convenient recórrer a altres cercadors. En aquesta direcció podreu trobar una llista dels més importants: <<http://www.historiadelamedicina.org/buscadors.html>>.

C)

Algunes pistes per aprendre a utilitzar les principals eines comentades:

Google sites

Web Tutorial de Google Sites (<https://sites.google.com/site/webscolaborativas/>)

En aquesta pàgina es troba molta informació. En la secció 'Manuals' hi ha disponibles tutorials complets així com guies ràpides en format pdf. En la secció 'Exemples', es pot accedir a pàgines web realitzades amb aquesta eina.

Wikispaces

Wikispaces és molt senzilla d'utilitzar. De totes maneres, per començar, es poden consultar tutorials disponibles en Xarxa, com: *Tutorial para crear una Wiki gratis en Wikispaces, de Escuela Tic 2.0* (<http://www.escuelatic20.com/tutorial-para-crear-una-wiki-gratis-en-wikispaces/383>).

En Youtube també es poden trobar videoclips que mostren la forma d'utilitzar Wikispaces, com per exemple: *Introducción a Wikispaces*: (<http://www.youtube.com/watch?v=3zOKyzcHHtU>).

Google Docs

Es tracta d'una eina molt senzilla. A la Xarxa es poden trobar multitud de tutorials, però el de la pròpia pàgina de Google Docs proporciona informació clara i més que suficient: (<https://docs.google.com/support/?hl=es>).

Issuu

Es tracta d'una eina per presentar el treball i no per realitzar-ho. És molt fàcil d'utilitzar. En aquest Tutorial de *Red de centros avanzados TIC*, es resumeix molt bé què és Issuu i els passos que cal seguir per publicar: http://web.educastur.princast.es/proyectos/jimena/pj_francisa/archivos/pdf/tutorial_issuu.pdf

ANNEXOS

ANNEX 1

Catàstrofes naturals i assistència sanitària

Per a la realització d'aquest treball l'estudiant,

- 1) Ha d'estar familiaritzat amb els continguts del primer mòdul de l'assignatura
- 2) Haver llegit el capítol que es proporciona sobre el tema en pdf (Assistència sanitària a catàstrofes naturals)
- 3) Ha de buscar a la Web informació sobre alguna de les catàstrofes que s'hagi produït en el món en els dos últims anys dins de les categories que s'esmenten en les lectures, és a dir, 'Catàstrofes naturals "o" Catàstrofes provocades per l'home', o bé, segons l'OMS, 'Catàstrofes d'aparició ràpida' o 'Catàstrofes d'instal.lació perllongada'.

Cada recurs obtingut a la web (llocs web, notícies, blogs, etc.) ha de ser fitxat segons alguna norma bibliogràfica, per després ser inclòs en la Bibliografia.

Amb tota la informació recollida l'estudiant ha de agrupar-la dins d'aquests epígrafs

- A) Causes de la catàstrofe
- B) Ubicació geogràfica
- C) Situació anterior a la catàstrofe
- D) Descripció de la catàstrofe
- E) Impacte sobre la salut (Mortalitat, morbiditat i incapacitats; desnutrició i malnutrició; desplaçament de la població; aparició d'epidèmies, etc.)
- F) Impacte sobre el sistema de salut (infraestructures, subministraments, recursos humans, etc.).
- G) Efectes sobre l'agricultura, l'aigua, el comerç i l'educació.
- H) Presa de mesures: Hi ha hagut reacció per part del propi país?; Ha rebut ajuda d'altres països?; De quina manera?; Econòmica, de béns, de personal?; ¿S'han mobilitzat els organismes internacionals i quins?; Quines ONG han participat?; Com s'ha organitzat l'ajuda estrangera?; Amb quins problemes s'han trobat les ajudes estrangeres?
- I) Evolució de la catàstrofe
- J) Fi de la catàstrofe

Finalment, es procedirà a la redacció del treball tenint en compte els següents capítols:

1. Introducció
2. Descripció de la catàstrofe (s'ha de justificar l'elecció)

- Dades sobre el lloc on ha succeït la catàstrofe (ubicació geogràfica, dades de tipus demogràfic, clima, etc.)
3. Conseqüències de la catàstrofe: Socials, econòmiques; sobre la salut
 4. Superació de la catàstrofe (Organització interna, ajudes exteriors, organismes internacionals, ONG, etc.)
 5. Conclusions (En les conclusions l'estudiant tractarà de relacionar causes i conseqüències).
 - 6) Bibliografia

Materials disponibles a l'Aula virtual

Textos de referència:

- Cabrera, E. Asistencia sanitaria a catástrofes naturales. En: *Medicina humanitaria*. Madrid, Díaz de Santos; 2005: 453-477.
- Acción Sanitaria en las Crisis. Organización Mundial de la Salud. Disponible en: <<http://www.who.int/hac/es/index.html>>. Consultado el 7 de enero de 2011.

ANNEX 2

Immigració i salut

Per a la realització d'aquest treball l'estudiant,

- 1) Ha d'estar familiaritzat amb els continguts del primer mòdul de l'assignatura
- 2) Haver llegit els capítols i articles que es subministren per a aquest treball
- 3) Ha de cercar en la web la informació complementària que cregui necessària, per exemple (*Boletín Estadístico de Extranjería*, que pot descarregar-se de la Web 'Secretaría de Estado de Inmigración y emigración <<http://extranjeros.mtin.es/es/index.html>>). (SaludyCultura.com. Portal informativo para la mediación intefcultural y la interpretación en el ámbito sanitario <<http://www.saludycultura.uji.es>>.)

Cada recurs obtingut a la web (llocs web, notícies, blogs, etc.) ha de ser fitxat segons alguna norma bibliogràfica, per després ser inclòs en la Bibliografia.

L'estudiant ha d'analitzar la informació recollida organitzant-la al voltant dels següents aspectes:

- A) La immigració a Espanya
- B) Causes
- C) Dades sobre la situació a la Comunitat Valenciana en relació a Espanya
- D) Procedència de la immigració a Espanya
- E) Problemes de salut que presenten els immigrants en arribar a Espanya
- F) Problemes que tenen els immigrants amb el sistema sanitari espanyol (per exemple, no disposar de targeta de residència, problemes derivats de no entendre la llengua, problemes relacionats amb les seves creences i forma de vida, etc.).
- G) Problemes de salut durant la seva estada a Espanya

- H) La legislació espanyola sobre l'atenció sanitària als immigrants
- I) Serveis d'atenció als immigrants, especialment els relacionats amb la salut

Per a la redacció dels diferents capítols del treball es pot seguir la mateixa pauta que per al seu anàlisi. No s'ha d'oblidar incloure una introducció, unes conclusions i la bibliografia utilitzada.

Materials disponibles a l'Aula virtual

Textos de referència:

- Estébanez, P. Inmigración y salud. En: *Medicina humanitaria*. Madrid, Díaz de Santos; 2005: 725-741.
- Berra, S.; Elorza-Ricart, J.M. *Salud y uso de los servicios sanitarios en población inmigrante y autóctona de España*. Barcelona, Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerca Mèdiques de Catalunya; 2009.
- Jansà, J.M.; García de Olalla, P. (2004). Salud e inmigración: nuevas realidades y nuevos retos. *Gaceta Sanitaria* vol. 18 Suppl. 1, 207-213.

ANNEX 3

Les organitzacions no governamentals (ONG)

Per a la realització d'aquest treball els estudiants han de:

- 1) Estar familiaritzats amb els continguts dels mòduls 1 i 2 de l'assignatura
- 2) Haver llegit els materials de referència que es proporcionen
- 3) Seleccionar través de la web dues ONG relacionades amb la salut. Es recomana acudir als *Web sites* oficials. Recollir informació sobre aquestes ONG i seleccionar-ne una per desenvolupar el treball.

Després d'haver realitzat l'elecció, se seguirà buscant informació sobre l'ONG triada.

Tant pel que fa a l'anàlisi de les dades com per establir l'estructura del treball, s'han de tenir en compte els següents aspectes:

- A) Fitxa (dades bàsiques) sobre l'ONG triada i justificar l'elecció
- B) Història de l'ONG en el context de la història de les ONG
- C) Descripció de l'organització interna
- D) Fonts de finançament
- E) Àmbits de la seva actuació
- F) Continguts de les accions que porta a terme en aquests moments. Si són diverses, es pot seleccionar una com estudi de cas.
- G) Publicacions
- H) Assoliments

Per a la redacció del treball, s'inclourà una introducció, unes conclusions i una bibliografia.

Materials disponibles a l'Aula virtual

Textos de referència:

- Estébanez, P. Las organizaciones no gubernamentales (ONG). En: *Medicina humanitaria*. Madrid, Díaz de Santos, 2005:125-137.

ANNEX 4

La qualitat de la informació sobre medicina per al ciutadà en la Web

Per a la realització d'aquest treball els estudiants han de:

- 1) Estar familiaritzats amb la nomenclatura web
- 2) Haver llegit els materials de referència que es proporcionen
- 3) Seleccionar diversos llocs web d'informació mèdica per a pacients o ciutadans en general
- 4) Elaborar una plantilla d'avaluació d'aquests llocs web partint de la informació que es proporciona en els articles recomanats i en: Informació per a pacients i ciutadans, En: Guiasalud.es (Biblioteca de Guies de Pràctica Clínica del Sistema Nacional de Salut) <<http://portal.guiasalud.es/web/guest/evaluacion-sitios-web>>.
- 5) Aplicar aquesta plantilla a una selecció de llocs web
- 6) Analitzar els resultats obtinguts i comparar-los

En la redacció del treball es tindran en compte els següents capítols

- A) Introducció
- B) La informació mèdica a la web
- C) Tipologia de pàgines web sobre informació mèdica
- D) Organismes internacionals i nacionals de control de la qualitat d'informació de tipus mèdic a la Web
- E) Selecció de pàgines web i plantilla o graella aplicada per fer la valoració (Justifiqueu els criteris. No cal que siguin tots)
- F) Anàlisi dels resultats i comparació
- G) Conclusions
- H) Bibliografia

Materials disponibles a l'Aula virtual o la Web

Textos de referència:

- Fresquet Febrer, J.L. (2008). *Internet para profesionales de la salud*. Barcelona, Fundación Uriach 1838 (Especialment les pàgines 103-126). Disponible per a baixar en: <<http://www.fu1838.org/>>

- Jiménez Pernet, J.; García Gutiérrez, J.F.; Martín Jiménez, J.L.; Bermúdez Tamayo, C. (2007). Tendencias en el uso de Internet como fuente de información sobre salud. *UOCpapers. Revista sobre la Sociedad del Conocimiento*, no 4, 44-50.
- Web Mèdica creditada. Disponible en: <<http://wma.comb.es/>> Consultada el 7 de gener de 2011.
- MedIEQ (Quality Labelling of Medical Web Content using Multilingual Information Extraction). Disponible en: <http://www.medieq.org/>. Consultada el 7 de gener de 2011).
- Decálogo para el uso de Webs de Salud. Ministerio de Sanidad y Consumo. Disponible en: <http://www.guiasinfosalud.es/cast/home.html>. Consultada el 7 de gener de 2011.